

THE ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

Korrapisit PHUTTHASUWAN^{1*}, Kanporn AIEMPHAYA¹ and Niwat NOIMANEE¹

¹ Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Thailand; ogusbello@gmail.com

ARTICLE HISTORY

Received: 1 September 2025

Revised: 22 September 2025

Published: 7 October 2025

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the administration of educational institutions according to the principles of good governance of Chachoengsao primary educational service area office 2, and 2) to compare the administration of educational institutions according to the principles of good governance of Chachoengsao primary educational service area office 2, classified by gender, educational level, work experience, and school size. The sample group consisted of 310 teachers in the academic year 2023, determined by Krejcie and Morgan's sample size table and proportionally allocated according to the population of each school using the rule of three. Simple random sampling was then applied, considering the proportion according to school size. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA). The research results revealed that the overall administration of educational institutions based on the principles of good governance was at a high level in all aspects. The highest mean score was found in the principle of the rule of law, followed by participation, responsibility, morality, cost-effectiveness, and transparency, respectively. For the comparative results, there was no statistically significant difference when classified by gender and educational level. However, when classified by work experience and school size, statistically significant differences at the .05 level were found.

Keywords: Good Governance, School Administrators, Educational Institution Administration

CITATION INFORMATION: Phutthasuwana, K., Aiempahaya, K., & Noimanee, N. (2025). The Administration of Educational Institutions According to the Principles of Good Governance of Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(10), 15

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2

กรพิณสิษฐ์ พุทธรุวรรณ^{1*}, กัญภร เอี่ยมพญา¹ และ นิวัตต์ น้อยมณี¹

1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์; ogusbello@gmail.com (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูจำนวน 310 คน ในปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน โดยกำหนดตามสัดส่วนของประชากรใช้การเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนประชากรของแต่ละสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย โดยพิจารณาสัดส่วนตามขนาด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยที่สูงเป็นอันดับแรกได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส ตามลำดับ สำหรับผลการเปรียบเทียบ พบว่า เมื่อจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

ข้อมูลอ้างอิง: กรพิณสิษฐ์ พุทธรุวรรณ, กัญภร เอี่ยมพญา และ นิวัตต์ น้อยมณี. (2568). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 3(10), 15

บทนำ

รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 กำหนดหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารประเทศ เพื่อใช้เป็นกรอบพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน มาตรา 65 กำหนดให้รัฐจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามหลักธรรมาภิบาลและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เมื่อมีผลบังคับใช้ หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินงานสอดคล้องกัน และรัฐบาลต้องบรรจุหลักธรรมาภิบาลในการพัฒนา การบริหารภาครัฐ และการป้องกันการทุจริต (อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า, 2560: 2-3) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า เพื่อให้การบริหารงานโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นการดำเนินกิจการที่ยึดความสุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้ การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักประกันว่าผู้บริหารทั้งภาครัฐและเอกชนมีความเชื่อถือได้และส่งผลดีต่อภาพลักษณ์องค์กรการสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรจึงถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 16) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 การบริหารงานต้องมีกรอบทิศทางชัดเจนเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2566-2570 การดำเนินนโยบายมาตรการ และโครงการต้องยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่หน่วยงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการกำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์และการทำงานแบบมีส่วนร่วม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2, 2566: 66) จากการประเมิน ITA ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ได้คะแนน 87.60 คะแนน ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ใน ระดับ A โดยมีตัวชี้วัดที่ได้คะแนนต่ำกว่าตัวชี้วัดอื่นๆ คือ ตัวชี้วัดที่ 10 ในด้านการป้องกันการทุจริต ได้คะแนน 68.75 คะแนน จากระดับคะแนนและการแปลผลการประเมินพบว่าไม่ผ่านการประเมินในตัวชี้วัดนี้ และผลการประเมินตามแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ ตัวชี้วัดที่ 9-10 ได้คะแนนเท่ากับ 29.27 บ่งชี้ให้เห็นว่าหน่วยงานมีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นปัจจุบันบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ของหน่วยงาน ให้สาธารณชนได้รับทราบ มีจุดที่ต้องพัฒนา คือ ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล และตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต (รายงานการกำกับติดตามการดำเนินการป้องกันการทุจริตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2, 2565: 12) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปปรับใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหน่วยงานทางการศึกษาหรือองค์กรอื่นต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

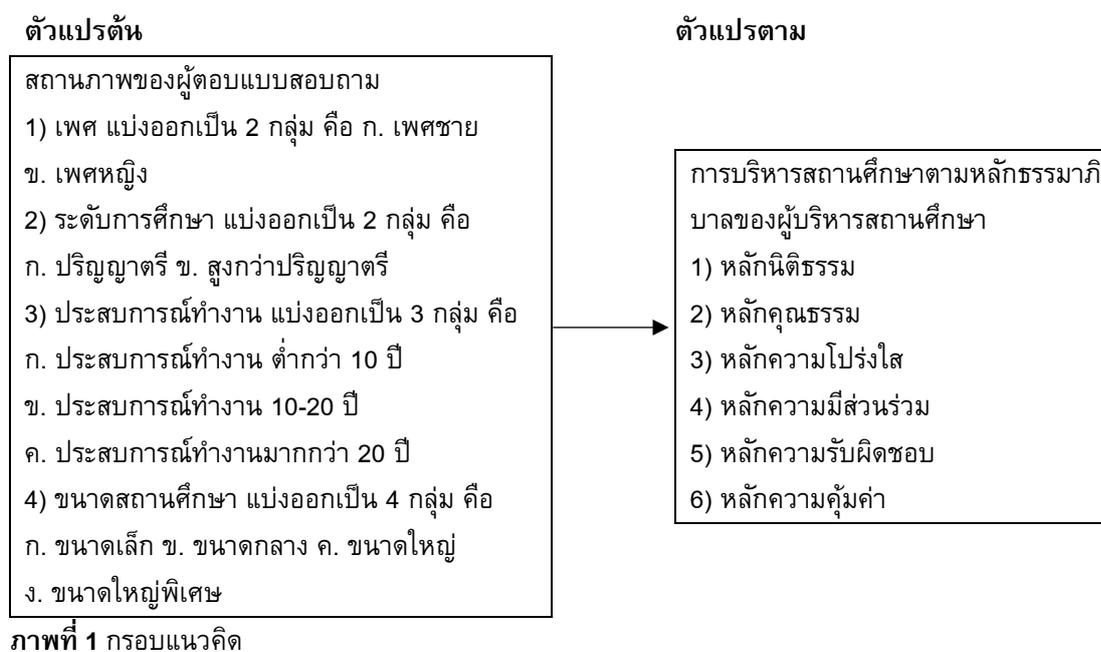
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และตรวจสอบได้เป็นไปในครรลองธรรม เน้นการใช้กระบวนการ การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การใช้อำนาจในการในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม หมายถึง ผู้บริหารปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เป็นที่ยอมรับ ตกลงร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา ภายใต้หลักศีลธรรมและกฎหมาย มีกรอบปฏิบัติที่เป็นธรรม ชัดเจน ครอบคลุมทั่วถึงและเท่าเทียม ผู้บริหารมีการเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคลากร ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานศึกษา มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ให้ทันยุคสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงแนะนำแนวทางในการปฏิบัติตนของบุคลากรให้ถูกต้อง ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของทางราชการ ผู้บริหารมีความเป็นธรรมและไม่มีการเลือกปฏิบัติ ผู้บริหารมีความเคารพใน

เรื่องของสิทธิมนุษยชนของบุคลากร 2) หลักคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ผู้บริหารมีการสร้างค่านิยมที่ดีงามให้บุคลากรในองค์กร ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยจนเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณในวิชาชีพ ผู้บริหารมีหลักเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรมของบุคลากรอย่างชัดเจน ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน 3) หลักความโปร่งใส หมายถึง ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความเปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบกระบวนการทำงานได้ ผู้บริหารมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน บุคลากรสามารถเข้าถึงกระบวนการรับข้อมูลข่าวสารได้ทุกกิจกรรม ผู้บริหารมีการสื่อสารหรือแจ้งข้อมูลที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอและถูกต้องตรวจสอบได้ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันให้เกิดขึ้นกับบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้บริหารมีระบบการตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงาน ผู้บริหารมีการเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานอย่างเปิดเผย ผู้บริหารส่งเสริมให้มีเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีตามความเหมาะสม ผู้บริหารส่งเสริมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ผู้บริหารมีการจัดระบบตรวจสอบภายใน การนิเทศติดตาม ตรวจสอบกิจกรรมต่างๆ และการใช้จ่ายงบประมาณ ผู้บริหารส่งเสริมให้ประชาชนสามารถรับรู้ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้ 4) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารมีกระบวนการในการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามารับรู้ แสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญในกิจกรรมต่างๆ ผู้บริหารให้บุคลากร ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผน ตัดสินใจและจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ในเชิงสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีความพยายามในการแสวงหาฉันทมติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารดูแลกลุ่มที่ได้รับผลกระทบและหาข้อยุติปัญหาอย่างรวดเร็ว 5) หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหารมีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองต่อสถานศึกษา ผู้บริหารมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน กล้าคิด กล้าที่จะตัดสินใจและยอมรับผลที่เกิดขึ้นกับการกระทำนั้น ๆ ผู้บริหารมีการสร้างระบบสำนึกรับผิดชอบต่อผลปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรทำงานตามหน้าที่ของตนอย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้บริหารเน้นผลสำเร็จในงาน ใส่ใจปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ แสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้บริหารมีการตระหนักและสำนึกในสิทธิและหน้าที่การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ผู้บริหารมีความใส่ใจในการแก้ปัญหาของสถานศึกษา 6) หลักความความคุ้มค่า หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม ผู้บริหารมีการวิเคราะห์เชิงระบบ มีการวางแผนการปฏิบัติงานที่เน้นการประหยัด ผู้บริหารปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมเพิ่มความสามารถในการทำงานด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน ผู้บริหารส่งเสริมการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า ผู้บริหารมีแผนการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการสอน งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผู้บริหารมีการกำกับนิเทศ ติดตาม และประเมินผลตามแผนงานด้วยวิธีที่หลากหลาย ผู้บริหารมีการนำทรัพยากรธรรมชาติและวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำอีก ผู้บริหารใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในแหล่งชุมชนหรือตามท้องถิ่นในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารมีการวัดความสามารถและศักยภาพการทำงานในการเพิ่มของผลผลิตของการบริหารการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

- 1) ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองจะเชิงเทรา เขต 2 แตกต่างกัน
- 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองจะเชิงเทรา เขต 2 แตกต่างกัน
- 3) ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองจะเชิงเทรา เขต 2 แตกต่างกัน

4) ครูที่มาจากขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การสำรวจ (Survey) ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2 จำนวน 147 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 1,510 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2, 2566: 5) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 310 คน มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) โดยกำหนดตามสัดส่วนของประชากรใช้การเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนประชากรของแต่ละสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยพิจารณาสัดส่วนตามขนาดสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของการใช้ภาษา เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99 โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลส่งผ่านระบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และทำแบบสอบถามผ่านทางระบบออนไลน์ มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พรรณนาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ กับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล รายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 82.26 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 17.74 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ ได้แก่ ระดับปริญญาตรี จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 81.61 รองลงมา ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 18.39 ประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่ ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 58.71 รองลงมา ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 29.35 ลำดับสุดท้าย ได้แก่ ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.94 ขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 66.45 รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 25.81 รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.13 รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.61 ลำดับสุดท้าย

ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยที่สูงเป็นอันดับแรกได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ หลักความโปร่งใส

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 310			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) หลักนิติธรรม	4.47	.26	มาก	1
2) หลักคุณธรรม	4.43	.31	มาก	4
3) หลักความโปร่งใส	4.40	.28	มาก	6
4) หลักความมีส่วนร่วม	4.46	.35	มาก	2
5) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม	4.44	.27	มาก	3
6) หลักความคุ้มค่า	4.42	.27	มาก	5
รวม	4.44	.21	มาก	

เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ผลการทดสอบตามสมมติฐานจากตารางที่ 2 พบดังนี้

1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน

พบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า มีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านหลักความรับผิดชอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านหลักนิติธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักความโปร่งใส และหลักความมีส่วนร่วม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	สถิติที่ใช้	Sig.
เพศ				
ชาย	4.30	.27	t-test = -.757	.450
หญิง	4.33	.23		
ระดับการศึกษา				
ปริญญาตรี	4.34	.23	t-test = 1.742	.086
สูงกว่าปริญญาตรี	4.27	.28		
ประสบการณ์ทำงาน				
น้อยกว่า 5 ปี	4.26	.25	F-test = 5.620**	.004
ตั้งแต่ 5-10 ปี	4.36	.21		
มากกว่า 10 ปี	4.28	.30		
ขนาดสถานศึกษา				
ขนาดเล็ก	4.08	.15		
ขนาดกลาง	4.40	.20	F-test = 61.367**	.000
ขนาดใหญ่	4.52	.24		
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.38	.25		

** $P \leq .01$

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.44$, $S.D. = .21$) โดยมีด้านหลักนิติธรรมเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและใช้พื้นที่เป็นฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทและเป้าหมายการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2, 2566: 66) ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด จึงจำเป็นต้องยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการดำเนินงานหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า เป็นแนวทางสำคัญในการบริหารโรงเรียนการดำเนินงานต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องใช้หลักธรรมาภิบาลในทุกด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 1) สอดคล้องกับ บวรศักดิ์ อวรรณโณ (2560: 71) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการสามารถยกระดับและสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร ช่วยเพิ่มศักยภาพขององค์กรให้สอดคล้องกับทิศทางพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ อันนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสุจริตโปร่งใส และเป็นธรรม ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทชา วาชัยยุง (2565: 59) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกนาถ พวงทวีสุข (2566: 71) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งให้เห็นว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก สะท้อนถึงการมีระบบนโยบาย และการกำกับจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ชัดเจนบริบทของพื้นที่ อาจมีการส่งเสริมการตรวจสอบ โปร่งใส และการมีส่วนร่วมจากชุมชน ทำให้ผู้บริหารยึดหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น หลักธรรมาภิบาลนำไปปฏิบัติจริงในระดับโรงเรียน ช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจของผู้ปกครอง ชุมชน และครู ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาดำเนินการตามสมมติฐานสรุปได้ 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ครูที่มีเพศ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีคะแนนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และประเด็นที่ 2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีคะแนนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) สามารถอภิปรายในแต่ละประเด็น ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ครูที่มีเพศ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีคะแนนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายการบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาลถูกกำหนดอย่างชัดเจนและใช้ร่วมกันในทุกสถานศึกษา ทำให้ครูและบุคลากรทุกเพศเข้าใจแนวทางเดียวกัน ผู้บริหารบริหารงานอย่างโปร่งใส มีคุณธรรม รับผิดชอบ ยึดหลักนิติธรรม และเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมตัดสินใจเพื่อให้งานเกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จักกฤษ บั๊กเคยะกา, สุพจน์ แสงเงิน และ นงลักษณ์ เรือนทอง (2568: 334) ได้กล่าวว่า นโยบายและแนวทางการบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาล ได้ถูกกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจนและครอบคลุมในทุกสถานศึกษา ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกันต่างรับรู้และมีความเข้าใจในแนวทางการบริหารที่สอดคล้องกัน การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้

หลักธรรมาภิบาลมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจและการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปาลิตา ธนะกุลภาคิน, จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์ และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ (2563: 146) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับครู มีการประพฤติปฏิบัติตน อุทิศเวลาให้กับส่วนรวมเป็นแบบอย่างที่ดี มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับครูในโรงเรียน มีแนวทางในการหาข้อตกลงด้วยกระบวนการจากข้อคิดเห็นของครูอันนำมาซึ่งการรับรู้ของครูผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษาที่มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2564: 19) ได้กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาในปัจจุบันมีการพัฒนาของบุคลากรของสถานศึกษานั้นเป็นไปได้อย่างรวดเร็วโดยในสถานศึกษาในปัจจุบันนี้มีการศึกษากันในระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ซึ่งมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ประเด็นที่ 2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีคะแนนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq .01$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีประสบการณ์มากกว่าย่อมมีโอกาสปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าจึงทำให้เกิดความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่แตกต่างจากผู้มีประสบการณ์น้อย การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมุ่งเน้นด้านความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความคุ้มค่าความแตกต่างของประสบการณ์ส่งผลต่อมุมมองและการรับรู้การบริหารที่ไม่เหมือนกันของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 แตกต่างกับ สอดคล้องกับ อารีรัตน์ เกตุสุข และ สมใจ สืบเสาะ (2567: 140) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่าจะมีโอกาสได้ปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์น้อย จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปิ่นมณี ละอองศรี (2565: 54) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ โดยเน้นความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความคุ้มค่าในการบริหารงานครูที่มีประสบการณ์มากหรือน้อยจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันสถานศึกษาขนาดใหญ่มีทรัพยากรและโอกาสมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กที่ยังคงประสบปัญหาขาดแคลนความแตกต่างด้านขนาดและทรัพยากรส่งผลต่อการบริหารจัดการและทัศนะของบุคลากรในแต่ละโรงเรียน แม้รูปแบบการบริหารเหมือนกัน แต่โรงเรียนที่มีบุคลากรมากย่อมมีความซับซ้อนในการจัดการมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กดังนั้น การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่จึงแตกต่างกัน สอดคล้องกับ อภิชาติ คำสวัสดิ์ และ มีศักดิ์ แสงศิลา (2565: 60) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันได้รับการงานที่แตกต่างกันไป สถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีทรัพยากรที่เพียงพอ ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กมีทรัพยากรจำกัดและขาดแคลนจึงทำให้สถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่ำกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่และมีปัจจัยภายในและภายนอกที่แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับโอกาสมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับ ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ (2566: 136) ได้กล่าวว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีบุคลากรและงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากการบรรจุครูอิงตามจำนวนนักเรียนแม้รูปแบบการบริหารงานจะเหมือนกันทุกขนาดโรงเรียน แต่จำนวนบุคลากรที่มากทำให้การจัดการซับซ้อนกว่าผู้บริหารจึงต้องใช้หลักธรรมาภิบาลที่หลากหลายเพื่อสร้างความโปร่งใสและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าดังนั้น ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็กจึงแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) จากการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านหลักนิติธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสร้างความตระหนักรู้ให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถานศึกษา ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดประชุมหรือเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้บุคลากรเข้าใจถึงความสำคัญของกฎเกณฑ์ และเปิดโอกาสให้ร่วมเสนอแนวทางพัฒนากฎเกณฑ์ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2) จากการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านหลักคุณธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีการสร้างค่านิยมที่ดีให้บุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปลูกฝังค่านิยม เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน และนำไปสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน อันจะช่วยยกระดับคุณภาพการทำงานและสร้างบรรยากาศที่ดีในสถานศึกษาอย่างแท้จริง

3) จากการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านหลักความโปร่งใส ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ประชาชนสามารถรับรู้ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี และทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นอย่างแท้จริง ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยรวม

4) จากการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านหลักความร่วมมือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารใส่ใจและดูแลบุคลากรที่ได้รับผลกระทบและหาข้อยุติปัญหาอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการดูแลบุคลากรที่ประสบปัญหาหรือได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในด้านการงานและด้านชีวิตส่วนตัว โดยแสดงความเอาใจใส่ รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของบุคลากรด้วยความจริงใจ พร้อมทั้งจัดหามาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสม เช่น การปรับสภาพแวดล้อมการทำงาน การให้คำปรึกษา การสนับสนุนด้านสวัสดิการ หรือการสร้างกำลังใจในการทำงาน

5) จากการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านหลักความรับผิดชอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน กล้าคิด กล้าที่จะตัดสินใจและยอมรับผลที่เกิดขึ้นกับการกระทำนั้นๆ ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทของผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานขององค์กร โดยใช้การคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ และกล้าที่จะตัดสินใจในประเด็นสำคัญเพื่อให้การทำงานเดินหน้าอย่างมีทิศทาง พร้อมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ไม่ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือความผิดพลาด และใช้สิ่งนั้นเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้น

6) จากการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านหลักความคุ้มค่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการสอน งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นจึงขอเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำแผนการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน และงบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและความจำเป็นในการใช้งานจริง เพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่ถูกนำไปใช้ได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด ควบคู่กับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงและแก้ไขได้ทันท่วงที

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

- 2) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน
- 3) ควรศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทราเขตอื่นๆ
- 4) ควรศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนาศาสตร์ พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมกิจการศึกษา.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). *เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ.2562*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- กนกนาค พวงทวีสุข. (2566). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- จกฤกษ์ ปักเคยะกา, สุพจน์ แสงเงิน และ นงลักษณ์ เรือนทอง. (2568, เมษายน-มิถุนายน). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารรัชต์ภาคย์ Rajapark Journal*, 19(63), 320-339.
- นนทชา วาชัยยูง. (2565, กรกฎาคม-ธันวาคม). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์วิทยาลัยนครราชสีมา*, 1(2), 24-38.
- บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2560). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ:สถาบันพระปกเกล้า.
- ปิ่นมณี ละอองศรี. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์วิทยาลัยนครราชสีมา*, 1(1), 46-56.
- ปาลิตา ธนะกุลภาคิน, จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์ และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ตามการรับรู้ของครูผู้สอน. *ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์*, 7(2), 139-148.
- พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2564, มิถุนายน-ธันวาคม). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 21(2), 12-21.
- ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ. (2566, มกราคม-มีนาคม). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 7(1), 128-141.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2.
- อภิชาติ คำสวัสดิ์ และมีศักดิ์ แสงศิลา. (2565, กรกฎาคม-ธันวาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 8(2), 54-65.

อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า. (2560). *หลักธรรมาภิบาลในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. สืบค้นจาก <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2560/hi2560-051.pdf>.

อารีรัตน์ เกตุสุข และ สมใจ สืบเสาะ. (2567, กันยายน-ธันวาคม). บทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. *วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน*, 6(3), 130-144.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

United Nations, Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. (2003). *Young people: Partners in prevention*. New York, NY: Author.

Worldwide Governance Indicators (WGI) project. (2019). *Reports aggregate and individual governance indicators for over 200 countries*. Publication. Retrieved From <https://info.worldbank.org/governance/wgi/>.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2025 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).